

**СТРУЧНО МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ ФОРМИРАНЕ РЕШЕЊЕМ ДИРЕКТОРА
ПЕДАГОШКОГ ЗАВОДА ВОЈВОДИНЕ
(број Решења: 613/1 од 10.07.2019. године)**

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Ликовна култура, уџбеник за шести разред основне школе на русинском језику*, ауторке Сање Филиповић, издавача „Klett“, Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Ликовна култура, уџбеник за шести разред основне школе* превод истог аутора, отиснутог на српском језику, издавача „Klett“, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу решењем број: 650-02-00086/2019-07.

Уџбеник обухвата шест тематских целина: *Боја, Боја и светлина, Текстура, Уобразиља, Комуникација, Простор*.

**ОЦЕНА ДА ЈЕ РУКОПИС ПРЕВОДА УЏБЕНИКА УСКЛАЂЕН СА
СТАНДАРДИМА КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА**

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4.

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и које не нарушавају разумљивост градива:

- прва страна корица – текст на корицама није уједначен са текстом издања на српским језику (разред је написан словима а не редним бројем);
- на унутрашњој страни корица – недостаје превод упутства за активацију е-издања на русинском језику;
- страна 2:
 - недостаје: СІР, подаци у вези штампе, тиража, решење о одобрењу уџбеника, ISBN;
 - исправити словне грешке: порядни у рядови; Брача Рибар у Браца Рибар; Донеј Борини у Долнеј Борини; убацити реч **Тираж**;
- страна 9 – у плавом оквиру исправити речи: сликох у малюнокх; слику у малюнок; охабела у охабел;
- страна 11 – у првом пасусу исправити речи: слики у малюнку; слики у малюнку;
- страна 18 – исправити речи у трећем пасусу: на слики у на малюнку; у тексту са плавом позадином исправити речи: тоти слики у тоти малюнки; тих сликох у тих малюнокх;
- страна 19 – исправити речи у пасусу са плавом позадином: тоти слики у тоти малюнки; о сликох у о малюнокх;
- страна 23 – у уоквиреном тексту на врху стране: у другом реду текста, реч:

настала исправити у речи: ше розвива; у четвртом реду исправити реч: мишанїна у мишанїну; у петом реду текста додати речи: у 6. вику (текст треба да гласи: Свойо розквитнуце дожила у 6. вику у чаше цара Юстияна.); у шестом реду исправити реч: Цариграду у Царгороду; у потпису испод слике у дну стране додати реч: Трир (реченица гласи: Аула Палатина (Константинова базилика), Трир, 4. вик);

- страна 24: у првом пасусу реч: Цариграду исправити у Царгороду;
- страна 25: у пасусу на дну стране исправити речи: Царичин град у Царицов город; купатилами, купелями у купальнями, лічиліщами; Царичин град у Царицов город; у потпису испод слике исправити речи: Царичинога граду у Царицового городу;
- страна 27: у тексту са плавом подлогом исправити реч слики у роботи;
- страна 29:
 - у наслову ШВЕТЛОСЦ И ЦИНЬ исправити реч: ШВЕТЛОСЦ у ШВЕТЛО;
 - у првом пасусу: Же бизме могли видзиц форми хтори нас окружую, потребна нам шветлосц. Кед шветлосц спадне на предмет, една його часц ошвицена. Часц предмету хтора не ошвицена находзи ше у циню. Тот цинь ше вола **власни цинь**. Предмет зоз свою форму може заклонїц шветлосц и теди руца цинь на подлогу на хторей стої. Тот цинь ше вола **руцени цинь**.
заменили делове текста са текстом:
Же бизме могли видзиц форми хтори нас окружую, потребне нам шветло. Кед шветло спадне на предмет, една його часц ошвицена. Часц предмету хтора не ошвицена находзи ше у циню. Тот цинь ше вола **власни цинь**. Предмет зоз свою форму може заклонїц шветло и теди руца цинь на подлогу на хторей стої. Тот цинь ше вола **руцени цинь**.
 - у уоквиреном тексту:
Жридло шветлосци може буц природне и штучне. Природну шветлосц дава Слунко, Мешац и огонь, а штучну грушочки хтори робя з помоцу електричнеї енергий. Швицацосц означує количество шветлосци у фарби. И часц предмету хтора ошвицена зоз слунковима заряма ше вола швицацосц.
заменили делове текста:
Жридло шветла може буц природне и штучне. Природне шветло дава Слунко, Мешац и огонь, а штучне грушочки хтори робя з помоцу електричнеї енергий. Шветлосц фарби означує количество шветла у фарби. За часц предмету хтора ошвицена зоз слунковима заряма гвариме же вона шветла.;
 - у оквиру текст: • **шветлосц и цинь** заменили са текстом: • **шветло и цинь**
- страна 31: у тексту са плавом подлогом исправити реч: слику у малюнок;
- ❖ страна 35: у тексту задатка се од ученика захтева да прочитају из читанке за шести разред песму **Стевана Раичковића Хвала сунцу, земљи, трави**. Да би ученици могли да испуне задатак, потребно је проверити да ли је та песма заступљена у њиховој читанци, а ако није, навести извор где ту песму могу пронаћи или пронаћи адекватну песму на русинском језику из читанке за шести разред;

- страна 36: у првом пасусу затамњено **и** између речи: **глібока, висока и равна преса** написати без замањења: **глібока, висока и равна преса**; у уоквиреном тексту са десне стране реч: Слики променити у Рисунки; затамнити реч: друкованя; испред речи: **матрица** додати речи: основу хтору воламе; испред речи: техніка дрезорез додати реч: графична;
- страна 37: у пасусу са плавом подлогом на дну стране, реч: слики заменити са речју: малюнки;
- страна 38: заменити места сликама у доњем реду и поставити их као у српском уџбенику (погледати српски уџбеник на страни 38.);
- страна 39. реч: надвладикох заменити са речју: владикох;
- страна 41: у потпису слике на врху стране избацити реч у загради: (нарвалови);
- страна 43: реч **ошвиценосц** заменити речју **шветлосц предмета**; речи у швицаосци (трећи ред од горе) заменити речима по шветлосци;
- страна 47: у тексту са плавом подлогом исправити коректорску грешку: текстурнох у текстурох;
- страна 49: убацили слике које недостају (погледати 49. страну српског уџбеника);
- страна 51: у тексту на врху стране: • **хаснованњом длата** (скулпторског алату заменити заградом (са средњом цртицом =;
- страна 57: исправити речи: маузолей у мавзолей; маузолеї у мавзолеї;
- страна 58: у првом пасусу, трећи ред, после речи: Орнамент додати реч то; у шестом реду реч: слики заменити са речју: малюнки;
- страна 59: реченицу: **пастуозне маљоване – наношене фарбох на сликох на густо** заменити са реченицом: **пастуозне маљоване – наношене фарби на густо на маљюнок** ;
- страна 64: у потпису слике: Хижа Наутилус, Мексико Сити, Гавиер Сеносиан, 2006-2007. реч: Мексико Сити написати без ускошења: Хижа Наутилус, Мексико Сити, Гавиер Сеносиан, 2006-2007.
- ❖ страна 70: у тексту задатка се од ученика захтева да прочитају из читанке одломак из романа **Бранка Чопића Орлови рано лете**. Да би ученици који похађају наставу на русинском језику могли да испуне задатак, потребно је проверити да ли је одломак из тог романа заступљен у њиховој читанци, а ако није, навести други извор где га могу пронаћи или наћи адекватан текст из русинске читанке за шести разред;
- страна 71: искосити речи у тексту са плавом подлогом на дну стране: История Кегона (История Кегона);
- страна 75: у тексту са плавом подлогом исправити речи: слики у малюнки, речи: на хторей у на хторим; речи: о тих сликох у о тих малюнокх;
- страна 76: искосити речи: Портрет Рудолфа II у другом пасусу од горе;
- ❖ страна 77: у тексту задатка се од ученика захтева да прочитају песму **Десанке Максимовић О пореклу**. Да би ученици који похађају наставу на русинском језику могли да испуне задатак, потребно је проверити да ли је песма преведена на русински језик;

- страна 78: у првом пасусу исправити реч: слики у малјонки; у другом пасусу исправити реч скулптура у скулпторство; у тексту са плавом подлогом после речи: (радио, ТВ, интернет). уместо тачке ставити знак питања: (радио, ТВ, интернет)?
- страна 80: у оквиру са стране заменити реч: слика са речју: малјонок;
- страна 82: у тексту исправити реч: патриаршија у: патриархия; у речима: Дјурђово Ступи написати Ступи малим почетним словом: Дјурђово ступи;
- страна 83: у првом пасусу исправити реч: Левишка у Левишска; потпис испод слике на дну стране: Народзене Богородици, Краљова црква у Студеници, 1314. исправити у: Рождество Богородици, Краљова црква у Студеници, 1314.;
- страна 85: у потпису испод слике: Купане Христа зоз Народзена Христового, Вельки швета, Сопотјани заменити реч: Народзена у Рождества (Купане Христа зоз Рождества Христового, Вельки швета, Сопотјани);
- страна 90: у другом пасусу речи: у архитектури заменити речима: у будованю;
- страна 100:
 - на крају реченице: акт – приказ голей людскеј фигури додати речи: у подобовой уметносци (цела реченица гласи: акт – приказ голей людскеј фигури у подобовой уметносци); у реченици: византијска уметносц – уметносц од 4. вику по пад Цариграду 1453. року. Була розширена на Апенинским и Балканским полуострове, териториј нешкајшей Русиј, Блјзким Востоку и Малей Азиј исправити реч: Цариграду у Царгороду и цео текст пребацити изнад текста: визуалне – тото цо ше обачуе з осетом виду;
- страна 101: под одредницом: катедра исправити реч: надвладики у владики;
- страна 102: одредницу комутерска графика пребацити иза одреднице комуникация; исправити реч: маузолей у мавзолей; под одредницом олтар заменити речи: чесни стол у реч: пристол;
- страна 103: одредницу розета пребацити испред одреднице ролька; код одреднице текстилене исправити реч: додику у дотику;
- страна 104: одредницу текстура у скулптури пребацити пре одреднице текстури у природи; под одредницом улога уметносци у каждодньовим живоце реч: дјлованя заменити са речју: дјјствованя; речи: Царичин град заменити речима: Царицов город;
- страна 105: реченицу: Спомин-збирка Павла Бељанского заменити са: Памятна збирка Павла Бељанского; убацили веб-адресу иза текста: Музей сучасней уметносци Београд (на месту где је ?) (погледати српску књигу стр. 105); текст: Музей войводянских Словакох исправити у: Музей войводянских Словацох;
- страна 107: у последњем реду ставити размак између речи бок и броја 56 (бок 56);
- страна 110: недостаје колофон;
- задња страна корица – недостаје текст и превод.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика –

задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси томе да градиво буде разумљиво ученицима којима је намењено.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4. Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је **испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.**

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ РУКОПИС ПРЕВОДА УЏБЕНИКА У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 40. ЗАКОНА О УЏБЕНИЦИМА („Сл. гласник РС“, бр. 27/2018)

Након пажљивог оцењивања, закључује се да је садржај рукописа превода уџбеника *Ликовна култура, уџбеник за шести разред основне школе на русинском језику*, непромењен у односу на уџбеник на српском језику.

Напред наведени недостаци могу се лако исправити, те није потребно поново достављати рукопис превода на преглед.

Стручна комисија Педагошког завода Војводине у саставу: